

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminică :

Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Ale cui sunt: Bosnia și Herțegovina ?

Lumea din Ungaria și presa europeană au rămas, fără îndoială, foarte surprinse, văzând zilele acestea, comunitatea absolută de vederi, ce s'a manifestat de odată din partea ministrului de finanțe al Austriei și de către dl Lukács, ministrul nostru de finanțe. De unde se știa, în mod pozitiv, că relațiile între cele două părți ale monarhiei austro-ungare, în ceea ce privește chestiunile financiare comune, sânt foarte tulburi, opinia publică s'a pomenit acum, că cei doi miniștri au ajuns la o perfectă înțelegere. Dl Bilinski la Viena și dl Lukács la Budapesta s'au prezentat în sfârșit în aceeași zi înaintea camerelor fiecărei țări, cu același protect de lege, în care propun încuviințarea prolongirii privilegiului băncii austro-ungare pe un termen de 7 ani și iau măsuri pentru încasarea cotei părți în numerar. În același proiect de lege se mai iau dispoziții în privința prolongirii, pe același interval, a convențiunii referitoare la valuta curentă și se fac mici modificări în mai multe articole ale statului Băncii austro-ungare, modificări din cari rezultă, că, într'un singur punct numai, Ungaria va fi impusă în mod necesar cu vre-o 200.000 mai mult, decât în deceniul precedent.

Acordul deplin, care există între cele două capacități financiare asupra acestui proiect de lege, în cele mai mici amănunte; liniștea cu care e primit la Viena și încrederea cu

care îl comentează presa guvernului maghiar, sunt o probă, că va fi votat de Corpurile legiuitoare și că pe calea aceasta, una din cele mai mari pedeci, ce sta în calea echilibrului economic și financiar al Monarhiei, va fi înlăturată, până la 1917, când această problemă urmează a se regula din nou.

Cât ne privește pe noi Români, cu toate că suntem mai ales acum porniți în potruva guvernului budapestan și nu putem să-i dăm încrederea și sprijinul nostru la legile sale, nu avem totuși vre-un interes special de a face vre-o opoziție crâncenă nouălor măsuri, cari au să restabilească ordinea în stat și esirea din aceste nesfârșite stări excepționale. Nu va proceda însă desigur, tot ca noi, opoziția maghiară, care după cum vedem din ziarele ei, a primit cu înverșunare acest eveniment financiar și îl consideră ca o totală înfrângere a voinței maghiare.

E natural că legea va trece și opoziția, cu toată eventuala ei obstrucție și jălanie șovinistă de-alungul și de-alat, se va pomeni în fața unui fapt împlinit și va trebui să se mângăie a-și relua campania pentru separarea financiară și economică abia peste șapte ani, când se încheie și provizoratul în chestiunea atât de pătimasă a independenței vamale față de Austria.

Dar, ceea ce rămâne semnificativ în toată noua acțiune, este că ea în realitate nu se termină de loc cu un succes politic al Maghiarilor, ci cu o vădită înfrângere. Se vede, dacă în probleme de interes mai general, cum este cauza internă a naționalităților, li-se trec Maghiarilor multe cu ve-

derea și li-se lasă încă această mângăiere, de a se întări pe socoteala noastră, li-se dejoacă în schimb orice altă combinație de succese politice pozitive, fie de natură financiară și militară, fie în politica externă. Căci trebuie să se știe că la asemenea încheieri de învoieli financiare, își au cuvântul lor și împrejurări din afară, cari prea adeseori se împotrivesc exageratelor porniri de extensiune a Maghiarilor.

Și acesta este subiectul, la care voiam să revenim. Noul pact dintre Ungaria și Austria, dacă s'a încheiat, sau se va încheia în chip fericit, se face absolut în potruva voinței Maghiarilor. Ne-o spune aceasta în mod categoric, fără s'o afirmăm numai dela noi, presa germană, presa aliaților Monarhiei noastre, care desigur nu poate fi considerată ca o dușmană acestei țeri, ci este condusă de considerații pur obiective. În această presă s'au putut ceti feluritele informațiuni despre condițiile, pe cari Maghiarii le-au pus Austriacilor, pentru a face această învoială. Dar cea mai surprinzătoare știre desvălitoare este desigur afirmațiunea că partidele ungurești și o bună parte a guvernamentalilor au căutat, fără succes, să ceară ca preț al acordării privilegiului de bancă, nici mai mult nici mai puțin decât încorporarea sau reîncorporarea Bosniei și Herțegovinei la Ungaria.

De altfel iată descoperirile prețioase ale marelui organ »Münchener Nachrichten«, făcute sub titlul: »Ale cui sânt Bosnia și Herțegovina«.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Noembrie.

Sprîjinit pe spata Noptii

A dat Frigul la hotar,

Cad scâldale 'n sânge rânduri

Frunzele de pe frăgar.

Cât ajung în larguri toate

Tremură de-acelaș dor :

Paseri, găze, patrupele

Au plecat spre țara lor.

Num'o mierlă nu mai pleacă

De pe-o ramură de corn,

Și-o rădașcă ce 'nghiețată

Strânge 'n brațe-un capricorn !

Blaj, 15 Nov.

T. Pădure.

Parabole chineze.

1. Fluturile.)

Eu, Tșuang-Tse, visam odată că sânt un fluture, care sboară din floare în floare, cu toate însușirile și scopurile unui fluture adevărat. Știam numai atât că sânt un fluture și nu am nimic omenesc în mine. Dar mă trezii de-odată: și iată-mă iarăș eu, în persoană, cu trup și cu suflet. Acum însă stau mereu la îndoială: fost-am eu mai înainte un om, care a visat că este un fluture, sau sânt acum un fluture, care visează că e om?..

2. Moartea bătrânului Lao Tse.

Când Lao-Tse muri, Tșiu-Șih se duse la dânsul, să-l bociască. El suspină de trei ori și se întoarse acasă. Iar un elev al său îl întrebă: »Fosta-i tu un bun amic al măiestrului răposat, sau n'ai fost?« »Am tost« răspuse Tșiu-Șih! »Ei bine, dacă i-ai fost prieten, nu ți se pare că nu ai fost destul de călduros în arătarea durerii tale pentru marele răposat?«

— »Da«, răspuse Tșiu Șih. »Adevărat că m'am dus să-l bocesc pe bătrînul, deoarece îl socoteam de om între oameni. Dar m'am convins că el n'a fost tocmai așa. Când am sosit la sicriul lui, am găsit alți bătrîni împrejmindu-l, cari se văicăreau în gura mare și câțiva tineri îl

bociau ca pe o mamă. Ei bine, ca să ajungă răposatul la atâta popularitate, trebuie să fi propovăduit cuvinte foarte mari și trebuie să fi vărsat în viață lacrimi foarte multe. Iar lacrimile nu trebuie să fie vărsate, căci ele nu au alt rost în acest caz, decât să înmulțească emoțiile mulțimei. Pe vremuri aceste emoții inutile se numiau ademeniri vinovate. Răposatul fruntaș s'a născut, când îi s'a sorocit, el a murit, când zilele îi s'au sfârșit. Pentru ceice știu să înțeleagă rostul firesc al nașterii și al morții, nu există nici bocet, nici jale. Pe vremuri se zicea despre moartea bătrînului, că Dumnezeu desleagă pe oameni, când vede că ei atârnă în aer. Oxigenul se consumă, dar focul se perpetuiază și nu știm nimic ca focul să înceteze vre-odată«.

3. Duhul nostru și geniul vieții.

Duhul norilor, în trecerea sa prin spațiu, se întâlnește odată cu elementul vieții. Acesta se leagă încoace și încolo și își mângăia burta cu palma. Iar duhul nostru zise către dînsul: »Cine ești, omule, și ce cauți pe aici?«

— »Ia, umblu și eu hai hui de aici«, răspuse spiritul vieții.

— »Știi ce, aș vrea să-ți fac o întrebare«.

— »Ei așa!« răspuse acelaș spirit al vieții.

— »Iată« — continuă duhul norilor — »de când înrudirea dintre cer și pământ a încetat, cele patru elemente, vântul, ploaia, lumina și întunecul nu se mai pot suferi între ele și nici anutimpurile nu și mai au mersul regulat. Aș voi să amestec acum aceste elemente în așa fel, ca ele să hrăniască pe toți muritorii deopotrivă. Cum aș putea s'o fac?«

1) Autorul acestor parabole, apărute de curind în traducere germană, este poetul chinez Tșuang-Tse, care a trăit în veacul al treilea înainte de nașterea lui Cristos.

»Abia s'au potolit în monarchia aliată din vecini discuțiunile asupra anexiunii Bosniei și Herțegovinei și iată se agită acum întrebarea cu o violență îngrijitoare: *ale cui să fie cele două țări de coroană, ale Austriei sau ale Ungariei?* După concepția maghiară cele două țări câștigate ar fi aparținut, cu câteva veacuri înainte, Coroanei ungare, iar Împăratul Francisc Iosif, încoronându-se la 1867, ar fi jurat în sensul, că va face ca toate statele de odinioară de sub Coroana Sf. Iulii Stefan, să reîntre în vechile lor legături.

»In consecință guvernul maghiar a reprezentat acest punct de vedere, că dela 5 Octomvre 1908 Bosnia și Herțegovina au fost realmente incorporate Ungariei și că actuala administrație în cele două țări nu este decât de tranziție, până la trecerea definitivă sub guvernarea maghiară.

»Iată însă că, în momentul de față, fiind la ordinea zilei salvarea Băncii comune între cele două părți ale Monarhiei și această comunitate a băncii neputându-se despărți de unitatea cesiunii monedei și a vămilor, Maghiarii s'au gândit să stabilească următoarea formulă: *Dați-ne nouă Bosnia și Herțegovina, căci în acest caz vă încuviințăm și noi unitatea de Bancă, de monedă și de vamă.*

Se zice că nici în Austria soluția aceasta nu ar fi lipsită de oarecare aderenți, mai ales în cercurile militare, cari cer însă în schimb ca Maghiarii să renunțe de asemenea și la orice velleitate asupra armatei și să recunoască unitatea forței armate, cu limba germană.

Acestor pretențiuni maghiare însă și acestei tulbure concepții presupțioase a pus de-odată capăt dl. Dr. Cavalier de Jäger, președintele țării, care declară, că actele categorice ale anexiunii Bosniei și Herțegovinei, făcute la 5 Oct 1908, desființează pur și simplu orice prerogativă a Maghiarilor asupra acelor țări, din punctul de vedere al dreptului internațional. Acele acte nu constată decât faptul, că cele două țări sunt încorporate Monarhiei habsburgice și stipulațiunile fiind iscălite și de semnatarul contractului din Berlin, ele au trecut în domeniul dreptului internațional, așa că o anexare specială a Bosniei și Herțegovinei la Ungaria, ar cere inevitabil o intervenție a marilor puteri semnatare.

Pe cum vedeți, și din spusele aceste ale ziarelor germane, Maghiarii n'au fost de loc modești în cererea de recompense îmbelșugate pentru onoarea de a fi credincioși aliați ai Austriei. După toată mana cerească ce o au în Ungaria, după sistemul terorist ce-l exercită asupra unei populațiuni atât de compacte ca Croații, ei

— »Habar n'am!« răspunse furtunatului spirit al vieții, mângâindu-și neîncetat abdomenul.

Și duhul norilor, supărat, nu mai întrebă nimic. Dar când s'au împlinit trei ani, trecând iarăși deasupra țării Yu sung, întâlni pe același spirit al vieții și luându-l cu binele, îi puse aceiași întrebare. Acela însă îi zise:

— »Eu pribegesc, fără să știu ce vroi. Eu plec la drum, fără să mă întreb unde o să ajung. Încântat de mine, petrec cum pot și aștept împlinirea evenimentelor. Ce îți-aș putea eu spune?«

— »Pribegesc și eu.« — răspunse spiritul norilor — »dar oamenii atârnă de mișcările mele. În felul acesta eu am o misiune mai mare și un sfat nu mi ar strica.«

— »Că ordinea s'a prăpădit în împărăție, că toate condițiile de viață au fost pângărite, că voința Domnului de sus nu biruște — este prea adevărat. Că turmele de pe câmp se risipesc și paserile cerului cobesc a pradă, că pomi și ierburi se usucă și distrugerea se așază peste tot ce se târește pe pământ, este iarăși adevărat. Și la toate aceste vina o are numai stăpânirea.«

ar fi voit bucuros să vadă jandarmeria lor pornindu-și isprăvile și prin Sarajevo! Maghiarii nu vor să recunoască altora drepturi istorice și când e vorba de dâșii știu să-și reclame pentru sine toată Europa ca fostă posesiune ungriască!...

Ne bucurăm însă că diplomația străină și luminoasă a dat aceasta *srtășnică lecție* megalomaniei ungurești și că a reușit să readucă guvernul unguresc, cel puțin în această chestiune, la o fatală cumițire. Pilda bună ar trebui să se repete, căci vai! *nu numai la Bosnia și Herțegovina mai trebuie să renunțe lacomii noștri hegemoni!*

Divergențe între cele două guverne. Ziarul *Venez Die Zeit* anunță că între guvernul austriac și cel ungar s'au iscat grave neînțelegeri asupra bugetului pe 1911 al armatei austro-ungare. Neînțelegerile acestea sânt chiar atât de serioase încât va trebui să întrevie însuși monarhul, într'un consiliu de miniștri comuri, pentru a le aplană. Același ziar anunță apoi că delegațiunile din luna aceasta vor discuta întâi un provizoriu bugetar al armatei. Acest provizoriu e întocmit în adrele bugetului pe 1910. Proiectul de buget pe 1911 se va prezenta delegațiunilor numai în Ianuarie.

Iarăși idealul ministrului Zichy. Ne sânt vii încă în amintire declarațiile ce a făcut dâșii ministrul instrucțiunii publice, contele Zichy, despre credința sa politică, care se îndreaptă către singurul ideal al unei »Ungarii naționale ungurești unitare« dar nobilul »prieten« al prințului de coroană ține să și repete cu orice ocazie această credință frumoasă a sa. În ședința de ieri a comisiei financiare a camerei, la discuția bugetului resortului său, după ce a pus în perspectivă o mulțime de lucruri frumoase pentru măritul ne-am arpadian, ca de pildă înființarea mai multor academii și școli superioare patriotice și lefuri mai bune pentru tagma profesorală și învățătoarească, așșderea patriotică, drept, o încoro-

— »Prea bine«, zise spiritul norilor, »dar ce să fac eu? Un sfat, dă mi un sfat, căci vai, așa de rar mă întâlnesc cu geniul vieții!«

— »Ce să faci? Hrănește-ți poporul hrănește-l cu toată inima ta. Nu face nimic, astâmpără-te, căci lumea se îndreptează ea singură. Tu schimbă mereu pieile. Lapă-lă-te de mîntea ta, căci nu mai ai nevoie de ea pentru asta. Uită toate deosebiriile între oameni. Renunță la cea din urmă schinteie de spirit ce ț-ar putea străluci. Fii sec și gol și fii nimic! Dă drumul tuturor să se întoarcă în sinul naturii, de unde au pornit și la să-le înconștiența cea mai curată, căci aceea îi va mântui. Cu un cuvânt: nu căuta nume, nici raporturi între feurite lucruri și fenomene, căci toate lucrurile se dezvoltă ele singure.«

— »Vai«, — răspunse spiritul norilor, închinându-se cu mulțumire, — »tu mi-ai dat în sfârșit puterea, mi-ai luminat secretul misiunii mele. Iată, ce-am căutat eu de atâta vreme!«

nare a acestor făgăduieli a ținut să mai declare, că »la periferii, *acolo unde reclamd idealul național, va seculariza treptat școalele confesionale naționaliste.*

Vedem că conduita acestui ministru, care se anunțase cu o faimă mai puțin șovină, nu mai lasă nimic de do-rit și că pretinsul (?) prieten al Archiducelui Frantz Ferdinand e pe cale să stârnească de-acum o legitiimă invidie în inima contelui Apponyi.

«Cazul Șuluțu». După îndelungate târgănituri au apărut în sfârșit explicațiile dl. Dr. V. Branșce asupra chestiunii cu »tragerea pe școară« dela Dej. Din cele înșirate de dl. Branșce s'au vădeț însă, că nu dl. Dr. Ioan Lupăș, ci dl. profesor Dr. Ioan Borcea a fost ales, *fără consultarea președintelui și fără înalta aprobare* a dl. Branșce ca membru în comitetul »Asociațiunii«. Asupra intrării dl. Lupăș în comitet ne spune dl. Branșce, că și-ar fi rostit gene osul placut, încă în presara algerii, iar după algerie la a plaudat strășnic pe dl. Lupăș, încât probabil îl vor fi durut multă vreme pamele... Deaceea acum înțelegem și mai puțin, de at mai înainte, motivele, cari îl vor fi îndemnat pe dl. Branșce, să se năpustească cu »ăg-țle sale de Jupiter tonans«, asupra dl. Lupăș, care chiar în urma explicațiilor date de dl. Branșce apare cu totul nevinovat.

În legătură cu această lămurire dl. Branșce cere să *deplaseze chestia Șuluțu*. Nu antipatizăm nici un mic pe dl. Șuluțu contra lui Șaguna, e-te acum în discuție, nici numărul de documente, ce acela ar po-eda contra acestuia și de-pre cari dl. Branșce pretinde a ști, că ar fi foațe de valoare...

Chestia Șuluțu e cu mult mai simplă. Iată nu mai de ce poate fi vorba în cazul de față: *e admisibil, ca președintele Asociațiunii să recurgă împotriva unui membru al acestei Asociațiuni la asemenea mijloace de combatere, cum este broșura clandestină a dl. Șuluțu?*

Este broșura aceasta, după judecata dl. Branșce, o dovadă de probitate morală și onestitate științifică? Ori de bunătate și nobleță a inimii?

Acesta este deci chestiunea, asupra căreia ar fi de dorit, să se cunoască și opinia atât de competentă, *autoritară* a polihistorului de la L. goj.

De încheiere observăm, că lumea îl cunoaște pe dl. Lupăș ca fiind destul de limpede, poate chiar prea limpede, în graiu, ca și în scris, așa că nu înțelegem, ce limpezire mai așteapă dl. Branșce. De altfel, întreagă comparația cu bugetul desfumat privește exclusiv pe autorul ei și este proprie să denot, în ce sferă înalte călătorește cugetarea dl. Branșce.

Interview cu dl. ministru Constantinescu. Colaboratorul ziarului »Pesti Napló« s'a adresat dlui Al. Constantinescu, ministrul agriculturii și domeniilor din România.

— Trebuie să lau totul dela capăt, a spus dl. Constantinescu. Într'un trecut apropiat creșterea vitelor la noi, mai ales în Moldova, era în floare. Pe atunci vitele noastre aveau trecere nu numai în Rusia, ci și în Austria și Germania. Din păcate acum situația e alta. Datoria noastră este că sprijinim creșterea vitelor, a esta ramură foarte importantă a agriculturii. Primul lucru pe care l'am făcut este că am cerut camerei deputaților un credit mai mare pentru creșterea vitelor. Fără, nu dispunem de mijloace mari, ca Ungaria, de pildă; dar când e vorba de un început și o jumătate milion e ceva.

Nenorocirea e că avem izlazuri puține și pe deasupra câmpurile destinate înainte pentru pășuni, sânt pu-e azi în serviciul agriculturii. În asemenea condițiuni, trebuie să recurgem la alimentație artificială. În acest scop am făcut să se

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Szekely și Ret
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mireasa

Importanța țărănilor sămânță de lăptărie în valoare de 300.000 lei. Cred necesar să li se dea și vite, pentru că creșterea vitelor are o mare influență asupra agriculturii. Și pentru că nu uit că chestia nutreșului este de mare importanță, am s'util de impozite acele regiuni cari seamănă nutreț.

Plasarea producțiilor este asigurată, de oarece statul s'a obligat s'o cumpere. În sfârșit, școala zootehnică va preda elevilor ei învățături speciale.

Cu chipul acesta sperăm că creșterea vitelor în România va prospera.

Sedința Camerilor. Discuția la îndemnită conținută în acelaș alvle n'isposă. Din partea partidului kossuthist a vorbit preotul reformat Kovácsy, cerând între altele o politică mai energică și mai numără față cu «naționalitățile». E de acord în chestiunea aceasta cu contele Tisza și dorește ca toate partidele ungurești să formeze un singur partid, ori de câte ori e vorba de «naționalități». Solicită apoi o lege mai draconică pentru «agitatarii naționaliști».

A vorbit apoi deputatul fiuman Mayländer, a propunând politica guvernului față cu orașul maritim Fiume.

Șeful justitist Holló a rostit un discurs mai lung, combatând atitudinea cea manifestată guvernul în delegații. A condamnat îndeosebi rolul contelui Tisza, care a cutezat să facă în delegație declarații contra votului universal. Imputarea asta — a adăugat Holló — trădează evident adevăratele intenții ce are guvernul în chestiunea reformei electorale.

Neoiobăgia..

Sub titlul acesta a publicat vestitul critic și sociolog Gherea acum de curând o lucrare, arătând că soarta poporului nu s'a îndreptat mult spre bine nici în era porocită a libertăților constituționale, ci în esență a rămas cam aceeaș ca și pe vremea odioasei iobăgii.

Vor fi și exagerări în lucrarea dlui Gherea, care cercetează și judecă lucrurile, în mare parte, prin prisma socialismului militant. În general însă teza susținută de dl Gherea se potrivește aproape la toate țările și la toate popoarele. Mai ales la țări politice, cum este Ungaria, unde trufia și despotismul de clasă din timpul iobăgii a fost înlocuit chiar dela începutul erei constituționale prin despotismul de rasă, care în multe cazuri se manifestă și mai nesuferit și mai turbat decât cel dintâi.

De aceea aflăm, că cuvântul pus în fruntea lucrării dlui Gherea e foarte nimerit pentru a caracteriza prin el o stare de lucruri, pe cât de dureroasă, pe atât de reală.

Oricât de întunecate ni s'ar părea paginile istoriei, în care ni se înfățișează starea de barbarie, de incultură, de apăsare și nedreptate, în care gemeau masele popoarelor aruncate în lanțurile iobăgii și, în opoziție cu acestea, ori cât de «unătoare și ditirambice sânt frazele, prin cari se apoteozază binefacerea vieții constituționale, în realitate deosebirea dintre o stare și cealaltă nu e atât de mare, ci ea se reduce aproape numai la niște noțiuni vagi, lipsite de un cuprins real, la câteva formule și legi, cari n'au putut face să dispară urmele tuturor nedreptăților învechite.

Dacă istoricii constată unanim, că în timpul iobăgii, în diferitele țări, 80—90 procente din toată agonisita poporului treceau în hambarele pline ale domnilor feudali, dacă traiul claselor privilegiate era scaldat în lumina tuturor desfățărilor, pe când poporul de jos abia vegta, copleșit

de cele mai grele suferințe și nedreptăți din lume, — nici în era constituțională n'au devenit cu mult mai ușoare sarcinile și birurile aruncate în spatele oropsitelor clase muncitoare.

Toată deosebirea e, că pe când în epoca iobăgii numeroasele sarcini și biruri îi erau poporului impuse și trebuia să le răspundă unor cărmuiri locale restrinse, față de care cei mai mulți stăteau în relațiuni de atârnare personală, în era pseudoconstituțională a neoiobăgii aceleaș sarcini, dacă nu chiar mai multe și mai oneroase, le impune o cărmuire centrală, cu ajutorul corporațiilor reprezentative, cari pretind a exprima întru toate voința poporului și a legifera în numele lui.

Statul feudal a fost susținut și hrănit exclusiv din sudoarea poporului iobag. Statul constituțional, care i-a luat locul, deși a încercat să stabilească un echilibru mai just între drepturi și datorii, totuși a manifestat și manifestă mai multă generozitate și cruțare față de clasele privilegiate în vechime, decât față de cele exploatate și oropsite odinioară ca și azi. Astfel statul constituțional, îmbrățișând toate ramurile de viațuire a societății omenestii, cu întreg sistemul său complicat, cu enormele sale poveri și exigențe, cu cetele nesfârșite de militari și cu toată plebea de funcționari (plebs scribarum) n'a reușit a și asigura propteaua cea mai puternică în clasele celor bogăți — beati prossidentes — ci a trebuit să caute a se răzma iarăș mai mult pe umerii osteniți și istoviți ai poporului, exploatat veacuri de-arândul de vechile regimuri feudale.

De aceea se poate spune, că pentru poporul de rând sânt tot atât de mari greutatețile statului constituțional, cum erau odinioară cele feudale. Numai numele și forma s'a schimbat, durerile și nedreptățile însă au rămas ca și în vechime, când erau unii cu ponoasele, alții cu foloasele...

Dacă în timpul iobăgii se zicea de pildă despre Polonia, că e iadul țărănilor (infernum rusticorum) în schimb de pre care țară s'ar putea spune astăzi, că este raiul lor?

Frumos lustruite fațadele constituționale ascund și azi atâtea păcate și mizerii fără număr, pe cari poporul e silit a le răbda în tăcere.

Această stare de neoiobăgie dovedește, că nu s'au aruncat încă în mormântul ne-ființei vechile principii de nedreptate socială, de ură și dispreț contra claselor de jos, pe cari le exprimă în mod atât de cinic cunoscutele versuri latinești

»Rustica gens est optima flens
Sed pessima gaudens
Ungentem pungit
Pungentem rusticus ungit...«

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.
Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Scrisori din București.

Vanzătorii din Dumă. — Lași și perversi. — Lupta pentru limba românească. — La Petersburg și la Constantinopol.

București, 23 Noembrie.

Ziarele de azi publică știrile asupra desbaterilor, cari au avut loc în Duma rusească cu privire la limba de propunere în școlile primare. Și cei, cari nădăjdulau că se va face ceva și pentru nenorocitul neam românesc din Basarabia, au rămas înmărmuriți, văzând lipsa de suflet, văzând nepăsarea, atrofierea ori căruia sentiment național la reprezentanții acestui popor fără de noroc. Când un străin a propus în Dumă să se înființeze școli cu limba de propunere românească, acela, cari s'au ridicat cu mai multă îndobitocită îndârjire în contra acestei propuneri, au fost câți va deputați români de origine, cari, de dragul vremelnicilor favoruri au luat tristul rol de Efialți.

După cum se știe, Românii Basarabeni, ei înșiși, convinși de l străinarea deputaților lor, s'au adresat deputatului social democrat Gheghechikovici, și velicorusului Gulkin, cerându-le să ia cuvântul și să pretindă pentru Moldovenii din Basarabia școli cu limba de propunere națională. Cei doi deputați au ascultat apelul fraților Basarabeni și, spre onoarea lor au luptat cu multă căldură, apărând justele cereri ale Românilor. În ședința dela doisprezece Noembrie, după ce li s'au cedat școlile naționale Ovrelor și Calmuclor, deputatul velicorus Gulkin cere ca aceleaș concesii să se facă și Românilor basarabeni.

La această propunere, se ridică deputatul basaraban Krupenk, care declară că în Basarabia nu este nimeri care să dorească instrucție în limba națională, că Moldovenii n'au cerut și nu vor cere școlile naționale, neavând nevoie de asemenea instituțiuni.

În acelaș senz vorbi preotul român Ghepețki, care în pravoslavni uli avânt contestă lui Gulkin, care nu cunoaște pe Români, dreptul de a vorbi în numele acestora. Prin propunerea sa Gulkin face numai rușine preoților basarabeni, care nu are nici o asifel de pretenție, care se simte fericită sub obăduirea rusească și crede că cultura rusească este o binefacere pentru poporul român basaraban. A spus aceste cuvinte fără a tresări, în aplauzele celor mai mari dușmani ai neamului românesc.

Și n'a tresărit când deputatul caucazian Gheghechikovici le a arătat păcatul cel săvârșit în inconștiența lor. »Cum îndrăznesc a eși domni să vorbească în numele unei naționalități? Acela, cari calcă în picioare interesele poporului moldovean, n'au dreptul să vorbească în numele acestui popor. Ca să ai dreptul să vorbești în numele moldovenilor, nu s'ajunge să fi moldovean prin naștere, ca părintele Ghepețki, ci trebuie să picepi interesele vitale ale Moldovenilor și să aperi aceste interese. Gulkin este adevăratul reprezentant al națiunii moldovene, căci el s'a ridicat întru apărarea acestor interese«.

S'a născut un tumult neobișnuit, au început vociferările și deputatul caucazian a trebuit să părăsească ședința. Propunerea lui Gulkin de a se da Moldovenilor din Basarabia școlile naționale a fost respinsă. Din darea de seamă asupra acestei ședințe se mai poate vedea că deputatul basaraban Purishevici a cerut să se dea școlile naționale Loparilor, Ciucurilor, Șaltanilor și Gecilor caucazieni. Numai de Români lui nu și a adus aminte. Numai despre Români lui a afirmat că aceștia nu se prezintă ca o naționalitate distinctă și pe când cetele mai nemernice neamuri, grație stăruinței depuse de reprezentanții lor, au căpătat școli naționale, Români, vitejii Români, cari au știut să moară cu acelaș curaj pe câmpiile Manchuriei, ca și la Războieni, n'au avut acest noroc, n'au câștigat acest drept. Căci acela, cari se dau drept reprezentanți ai lui s'ar fi interesat mai bucuros de Echimșoși decât de acela din mijlocul cărora s'au ridicat. Cari au rămas în acelaș întunec, cari s'au văzut părăsiți de oameni și de Dumnezeu, cari au rămas să și cânte și mai departe doina, sfânta lor doină pe rușinele Ocheului, ale Sorocel și Crăței Albe, care astăzi jelește mărirea ei de altă dată:

Vai de neamul cel străin
Că-i ca pomul lângă drum

Cin' trece 'l zburătorește.
Decât la Muscal chicam,
Mal ghine mă spânzuram.

Și vina suferințelor nu este în primul rând »Muscalul«, ci este fratele înstrăinat, fratele fără suflet, fratele hain, care, pentru bilidul de linte al strelnului, pentru mângălerea, pe care ori-ce stăpân o are pentru cănele care se gudură la piciorul lui, și-a vândut conștiința, și-a vândut inima, și-a vândut frații.

Aici ne-a adus în Basarabia lipsa de cultură națională, lipsa de școale. Frații noștri să se dea la cele mai detestabile acte pe cari numai un josnic neam de slugi le poate face. Citești cele petrecute în Duma rusească și cu fiorul în suflet vezi că duhul rău vrea să crolască același cale în altă parte, unde patriotismul de partid mai are trecere, unde lași își iau aere de reprezentanți ai poporului românesc. Și din nefericire și aici, acela, cari vor să întroneze spiritul popei basarabean Ghefeșki, sânt recrutați tot din tagma preoțească.

Să nădăjdum însă că vrednicia poporului românesc nu se va lăsa îngenunchiată până într'atât, că glasul de durere al b'ândel Basarabii, vândute de proprii ei fii va răsună până departe, aducându-le tuturor acelor cari au aceeași limbă și același Dumnezeu aminte de suprema datorie ce li-se impune în timpul de față: Jerife, jerife făcute cu bunăvoință, cu dragosie pentru cultura națională, pentru răspândirea și întărirea acestei culturi.

Cultura națională! De atâtea ori s'a accentuat importanța acestei culturi, care șterge granițele dintre fii acelui neam și-l fac să se simtă una, indiferent de dominațiile sub cari ar fi fost aduși de jocul capricios al soartei. Ea singură face ca același suflet să bată la Nistru ca și la poalele Pindului, în Maramurașul oropsit de ceruri ca și în cetatea lui Bucur. Ea este lanțul care ne leagă unii de alții, ea ne face să ne înțelegem bucuriile ca și durerile. Același năzuință am văzut-o la nenorocoșii frați din Basarabia, același năzuință spre o cultură proprie națională o vedem azi la frații macedoneni.

Și în parlamentul otoman a venit vorba despre școalele cu limba de propunere românească. Atunci când a fost vorba de organizarea învățământului. Trebuie să recunoaștem, spre adinea noastră părere de rău că nici aici reprezentantul neamului românesc nu și-a făcut datoria așa cum trebuia. N'a accentuat cu destulă tărie drepturile limbii românești, n'a cerut cu destulă energie să redă poporului aromân posibilitatea de a se cultiva în limba sa. Ba, ce e mai mult a fost pe lângă acela, cari au cerut ca în școale să se propună în limba turcească, fapt, care a făcut o dureroasă impresie asupra tuturor Românilor macedoneni. Cochetarea d'lui Bașaria cu guvernul tinerilor turci, servilismul manifestat cu diferite ocazii este desaprobat de tineretul macedonean, care luptă pentru o viață independentă națională în Macedonia.

E drept că reprezentantul Aromânilor în parlamentul turcesc prin atitudinea sa va fi urmărind anumite scopuri politice. Dar ori-cum, când celelalte neamuri cer cu atâtea tărie școlii naționale, rezerva d-sale nu place, nu poate să placă. Cererea de a se face instrucția întreagă în limba turcească, pe când reprezentanții celorlalte naționalități aveau ca numai învățământul universitar să se facă în această limbă, a produs o legitimă îngrijorare în cercurile macedonene.

Așa știu să ne apere interesele naționale reprezentanții noștri din Turcia și Basarabia. Așa știu să se ridice pentru limba strămoșească, pentru drepturile acestei limbi aleși noștri atunci când toate împrejurările le erau favorabile, când nimica nu-l împiedeca de a avea altă atitudine și când, cum e cazul din Duma rusească, aveau chiar sprijinul colegilor lor străini de sufletul și aspirațiunile neamului românesc.

E timpul să ne dăm seama de gravitatea acestor simptome de decădere morală, care amenință să sfărâme unitatea noastră sufletească, punând în primejdie existența noastră ca popor.

Corresp.

Conjurația contra „Tribunei“

Arad, 7 Decembrie.

Acțiunea d-lui Goldiș și consoții împotriva ziarului nostru, începe să se pună singură în lumina ei adevărată. Azi vine »Gazeta« cu un »articlu« asupra rezoluțiilor cu cele șapte »echivocități« (vorba d'lui Csicsó, »Le style est l'homme«) și cu o sinceritate care o pune în avantaj față de inscenatorii din Arad, mărturisește scopul adevărat al acțiunii. Iată ce zice confratele: »Cel puțin »Tribuna« lucră din răspuțeri și sistematic spre acest scop (de a destrăma). Căci ce însemnează articolul d'lui Goga »Indemnuri noi« decât provocarea unei destrămări și anarhii«.

Dacă e însă așa, de ce d' Goldiș nu și mărturisește opiniile d-sale în publicitate și nu în adunări clandestine, unde nu e de față nici »autorul părerilor libere« nici d' Goga, ca să-i poată răspunde? De ce nu vine d'sa la tribuna aceasta, să se supună aceleiaș control, ci aleargă la acea a demagogiei ieftine, unde discuția poate fi deplasată, ideile și intențiile adevărate ascunse, răstălmăcite și mascate.

D' Goldiș spune în chiar șirele dintăi ale rezoluțiunii d-sale că »comitetul central comitatens este de un timp mai îndelungat stânjenit în activitatea sa, prin ținuta ostilă a »Tribunei« și prin echivocitatea acestui ziar și pentru asta își dă dimisia«.

Li punem aici întrebarea dlui Goldiș, în fața publicității: este adevărat asta? Care activitate a d-sale ori a dlui Cicio o »stânjenim noi, de o vreme mai îndelungată.«

Sânt abia câteva luni de când au trecut alegerile. Pe vremea campaniei electorale, un redactor al nostru, l-a însoțit în permanență pe d' Goldiș, dând luptei electorale din cercul d-sale atâtea importanță, cât poate tuturor celorlalte împreună. Am publicat de acolo rapoarte chilometrice, articole de fond în lauda și în sprijinul d-sale. În câteva rânduri redacția întreagă l'a însoțit și chiar veneratul nostru fruntaș d' Nicolae Oncu, azi batjocurit de d'sa în coloanele »Gazetei«, a luat parte la o adunare de acestea de propagandă. Până și ospețele, la cari d'sa juca cu mireasa, pe sate, luau a doua zi, în »Tribuna« proporțiile unor deosebite evenimente. Va să zică numai de stânjenire nu poate fi vorba.

Să vedem de atunci încoaci. A venit vara și cu ea acțiunea de împăcare. Ca să nu ni-se aducă învinuiri, pe cari le prevedeam, ni-am luat noi singuri angajamentul de a nu publica în ziar nimic, ce privește aceasta acțiune, fără știrea și consentimentul dlui Goldiș. Și toată vara, articolii noștri, au trebuit să primească întâiu aprobarea dlui Goldiș, înainte de a fi publicați. Aceasta până acum în toamnă, la eșuarea tratativelor. Vedeți deci, cum l-am stânjenit pe d' Goldiș »de un timp mai îndelungat« în acțiunile sale.

Au urmat apoi acum câteva săptămâni alegerile congregaționale, ominoasele alegeri, a căror conducere am îndrăznit să o facem obiect de critică. Il vom fi stânjenit acum pe d' Goldiș? Ne provocăm la colecția »Tribunei«. Am scris un articol de fond și vre-o patru entrefilete, îndemnând și însuflețind alegătorii, mai mult decât pentru toate celelalte comitate împreună, cari

fiecare ar avea dreptul să ne ceară aceeași interesare pentru afacerile lor ca Aradul. Totuși i-am stânjenit pe dnii Goldiș și Pop în activitatea lor. Ei bine, ne-ar plăcea să ne arate și nouă asta, aici, unde îi somăm și nu în adunare, unde au avut îndrăzneala să spună că nu facem altceva decât stăm la pândă și în fiecare zi tragem, »poc«!... azi în unul mâne în altul, sperând pe bieții țărani că am împușca în setea noastră canibală, la oameni.

Și îi acordăm latitudinea nu numai în ce-l privește pe d'sa, despre care poate face mărturia întreg publicul cetitor că era un alintat al ziarului nostru, ci și în ce privește pe colegul d-sale în activitate d' Ștefan C. Pop. Să ne spună, ce acțiuni publice a inițiat d' Pop în Arad, cari nu că ar fi fost combătute, ci numai lipsite de sprijinul »Tribunei«? Nu vrem să mergem departe în trecut când ni am expus să-l apărăm și cu pieptul, împotriva insultelor unui ziar unguresc, căci vremurile acelea s'au uitat. Rămânem la actualitate. Sub toată durata electorală ziarul nostru i a stat și cu câte doi redactori la dispoziție. D' Pop și a plasat ce a vrut, câte comunicate i-a plăcut. Cetitorii le pot ușor căuta, dacă li-ar fi uitat. În ce activitate l-am stânjenit deci?

Dar il vom fi stânjenit pe celalalt muncitor neobosit în cele publice, pe d' Suciu. Să ne ierte dacă într'adevăr cu graba nu ne aducem aminte de vre-o acțiune a d-sale. De un an de zile, de când d'sa s'a retras dela viața publică nu l-am mai văzut pe la nici o adunare de a noastră, nici la comitat, nici la congregație, nici la Sinod, nici la »Asociație«. Vineri îl văzurăm, spre bucuria noastră, cu puteri odihnite, la muncă. Ultima d-sale inițiativă publică, totuși, ne aducem aminte, a fost acum doi s'au trei ani, când organizase clubul național în casele d-sale. Dar în acțiunea aceasta, o știe toată lumea, că d'sa învinuise de al fi stânjenit tocmai pe dd. Goldiș și Ștefan C. Pop tovarășii de azi.

Ar fi totuși interesant deci să știm în ce acțiuni stânjenește »Tribuna« »activitatea comitetului central comitatens de un timp mai îndelungat«?

Il rugăm să ni-o spună aceasta, d' Goldiș, nu onorabila »Gazetă«, care, b'ata se dă peste cap de fericire că i-a venit cineva și la dughiana ei.

Dar fiindcă nu va putea dovedi nimic și rezoluția d-sale se întemeiază pe un neadevăr, avem tot dreptul să-l somăm pe d' Goldiș, să arate motivele adevărate ale acțiunii sale de distrugere și devastare. Căci, dacă aici în Arad, nici o instituție nu se leagă de numele d-sale și mai ales ale tovarășilor d-sale, sânt destule instituții cari se leagă de numele altora, întemeiate cu neobosită și multă muncă, energie și sacrificii. Poate fi oare, oricare pretext, suficient pentru a te angaja la dăimarea acestora? Și crede domnia sa că nu vom veni să respingem pe tonul celei mai hotărâte indignări orice amestec și ingerință, pe cari d'sa vrea să le provoace din afară, dela așa numitul comitet Central, urmărind scopul acesta laudabil de discreditare și distrugere a instituțiunii create și susținute, nu de acest comitet, ci de munca și jertfa unor bărbați cari li-au întemeiat, nu pentru dînșii, ci pentru folosul neamului întreg?

Din Camera română.

— Relațiile cu întreita alianță. — Chestia noastră în Cameră. —

București, 5 Decembrie n.

Tribunele sânt înțesate de lume.

După regulamentul Camerei primul orator trebuie să vorbiască pentru mesaj. Uzul acesta însă n'a fost constant, — așa că rămâne să se hotărască astăzi în această privință. În cazul când se va acorda cuvântul unui orator din opoziție, va lua întâi cuvântul d. Barbu Păltineanu.

D. P. P. Carp nu participă la discuția mesajului.

Partizanii dsale din Cameră sânt însă toți prezenți.

De asemenea sânt de față toți deputați conservator-democrați.

D. Pherek de a procedat conform regulamentului și a acordat cuvântul unui membru din majoritate, domnului Iulian Vrăbiescu.

Deputatul Doljului, ca de obicei, discută politica externă, și, vorbind de situația României față cu tripla alianță, a declarat că țara ar dori ca statul să fie absolut liber în acțiunea sa externă și să nu fie legat prin nici un angajament, de nici o putere. Dar, nu-i mai puțin adevărat, adaugă dl Iulian Vrăbiescu, că azi interesele noastre se potrivesc mai mult cu acele ale Turciei.

Sedința.

Banca ministerială e și ea bine populată; un singur scaun e gol, acela al dlui general Crăiniceanu.

La orele 3 fără un sfert dl Pherechide deschide sedința.

După ce se fac formalitățile obișnuite dl B. Missir se urcă la tribună și dă citire proiectului de răspuns la mesaj.

Discuția generală fiind deschisă, se dă cuvântul dlui Iulian Vrăbiescu.

Dsa începe prin a făgădui că va fi foarte scurt. Dela o vreme încoace, spune dsa, discuțiile la mesaj se înfățișează cu un caracter nou, anume acela, că ating și chestiile de politică externă. O politică externă serioasă, după cum spune dl Petre Carp, se face atunci, când conducătorii sânt într'un gând cu națiunea. Ori, acest principiu, nu s'a observat totdeauna. La 1877, după războiul cu Turcia, ni s'a luat Basarabia. Atunci Ion Brătianu a declarat principelui Gorciacof că România își va apăra dreptul cu arma în mână. Dar lucrurile au rămas la această declarație.

Parlamentul n'a fost consultat și nu și a spus nici odată cuvântul în chestie de politică externă. Astăzi însă lucrurile s'au schimbat, țara a progresat, de aceea este neapărată nevoie ca statul nostru să și spună și el cuvântul în toate chestiile care privesc interesele lui primordiale și să renunțe la politică de pasivitate.

Anul trecut, dl Duca, întocmai ca și dl Carp, a spus că politica noastră externă nu poate fi decât cea actuală, alipirea de tripla alianță, de orice dușmanii noștri sânt mai ales Slavi. Este greșită această concepție politică, întrucât dușmanul nostru adevărat nu e slavismul. Existența României nu este amenințată de Slavi. Noi formăm o populație românească compactă de 12 milioane...

Relațiile dintre noi și frații transcarpatini sânt de așa natură încât existența noastră națională condiționează însăși existența regelui. Nu putem prin urmare abandona pe frații noștri în voia soartei lor. Ceiace admirăm mai mult la

cel de dincolo, este tocmai lupta lor împotriva maghiarismului. Nu putem, prin urmare să ne alăturăm orbește la politica triplică, căci nu trebuie să uităm nici odată că idealul nostru.

Observă de încheiere guvernului că rău a făcut tolerând manifestațiile și excesele rușinoase ale carpiștilor, ale căror manifestații au fost brusc întrerupte.

Se acordă cuvântul dlui Barbu Păltineanu, care dela primele cuvinte este ascultat de Cameră cu multă atenție.

Dsa a intrat direct în dezvoltarea unei chestiuni care preocupă acum toate cercurile politice și anume: Care va fi situația ce se va crea prin eventuala retragere a regimului, căci sânt semne că regimul se va retrage în curând.

Pentru a pune în evidență aceste nume, arată că chiar zirele guvernamentale recunosc că slăbiri de guvernul real funcționează azi un alt guvern care a și început să împartă lecțiuni.

Pe această temă continuă dl Păltineanu, fiind urmărit cu o vie atențiune de către deputați.

Din România.

Sedința Institutului filarmonic național. Luni seara la Ateneu, membrii nouii Institut filarmonic național de sub direcțiunea dlui I. Corbescu, au ținut o sedință artistică.

La început s'au cântat niște »Pieze Corale«, în special bucată »Cu noi e domnul sfânt« care a fost foarte bine executată grație îngrijirii dlui Ion Costescu.

Dl Barbu Păltineanu vorbește apoi despre »Gratul românesc«, dsa începe prin a aduce elogi dlui Ion Costescu, cel care a avut feliicită idee d'a pune bazele Institutului filarmonic național.

Trecând la subiectul conferenței dsa arată că limba este caracterul cel mai principal la popoare. Limba încheagă națiunile, deosebindu le pe unele de altele, de acela ea trebuie cultivată mai presus de toate.

Constată la noi o mare apatie în ce privește păstrarea și cultivarea limbii românești.

Astăzi — zice dsa, limba românească este eu totul schimbată și îmbixită de elemente străine, mai ales franțuzești.

Este o datorie sfântă, mai ales a literaților, de a lupta cât mai mult întru păstrarea limbii curate românești.

Elementele străine, franțuzele mai ales, trebuie să dispară din limba noastră, nu însă și cele care sânt intrate de mult în limbă.

Propune ca statul să intervie înființând niște premii pentru lucrările scrise într'o cât mai curată limbă românească.

Sfârșește prin a aduce elogi Regelui Carol I care se interesează mult de fixarea și păstrarea curată a limbii românești.

Au urmat după aceea din nou bucățile corale.

Din străinătate.

Din Camera turcească. Se anunță din Constantinopole: Camera a adoptat proiectul de adresă ca răspuns la mesajul tronului. Oratorii din toate partidele au declarat că votul adresei nu însemnează o aprobare pentru politica guvernului.

Marele vizir a citit o expunere în care a constatat rezultatele excelente date de expediția din Albania; apoi a motivat necesitatea dezarmării din Macedonia, relevând îmbunătățirea situației în această provincie unde au scăzut conflictele greco bulgare în urma aplicării legilor bisericii.

Situația din Yemen nu mai e neliniștitoare.

Vorbind despre nereușita împrumutului în Franța, dl Hakki pașa spune că raporturile dintre Turcia și Franța au rămas identice. Apoi urmează un pasaj aproape absolut la fel cu rezultatul telegrafic, dat în ziua de 27 Noemvre.

În ceea ce privește Creta, marele vizir constată că hotărârea cretanilor creștini nu însemnează anexarea cu Grecia. Consiliul puterilor în Creta a declarat în ultimul timp că chiar dacă mahomedanii ar reclama anexarea cu Grecia, nu s'ar face. Creta e ca un depozit în mâinile puterilor protectoare cari păzesc drepturile suverane ale Turciei.

În ceea ce privește chestiunea persană, d. Hakki-pașa spune că din cauza desordinelor nu se poate încă regula hotarul dintre Turcia și Persia. Marele vizir afirmă că otomanii nu vor lua în stăpânire nici un teritoriu persan.

Odată... și acum!

— Corespondență din Cluj. —

Nu am fost de câțiva ani prin Cluj — și m'a pus în urmărie progresul uiaș cel face această metropolă a Ardealului. Stradale bine ordonate pavate pretutindenea cu asfalt dau o înfățișare de oraș mare. Mulțimea edificiilor publice, — școlilor, gimnaziilor, academiilor și în sfârșit universitatea îl ridică pe zi ce merge. Guvernul și magistratul orașului se năzuiesc din răspuneri a face acest oraș o adevărată capitală a Ardealului.

Și năzuința lor este încoronată de succes. Ori unde te duci, pretutindenea vezi ceva nou. Aici teatrul cel nou, colo »Mensa academică maghiară«, dincolo se ridică maiestos biblioteca universității, tot atâtea cap de opere ale arhitecturii moderne.

Numai ai noștri — frații noștri — dau tot înapoi.

Ori unde te duci — și ori cu cine te întâlnești nu auzi decât jalbe și iar jalbe. Unii invinuesc pe »Economisții«, alții pe cei dela »Vatra«. Unii dau în cei dela parohie, alții acuză pe cei pasivi. Din toate acestea am resumat, că inteligența română în frunte cu două bănci puternice, cu 2 protopopi, cu 10 avocați și cu o mulțime de funcționari și alți inteligenți sânt desbinați în mai multe partide, cari duc o luptă pe moarte, pe viață. Efectul desbinării e că nu vezi doi oameni împreună, iar rezultatul trist este desființarea »Casinei române din Cluj«, singurul scut pentru cei vre-o 200-300 tineri universitari români.

De-aici provine că nu s'a mai auzit nimic bun despre tinerimea din Cluj — dar la aceasta nu ei sânt de vină, ci în mare parte inteligența română din Cluj, a cărei sfântă menire a fost în trecut de-a aduna odraslele tinere ale neamului — și de-ai căpătuți, de-ai conduce și de-ai sfătui.

Și mai de mult au fost certe și mai de mult au fost partide și intrigi, — dar când a fost vorba de interesul comun, — de tinerimea română, — de susținerea casinei române și altele — au părăsit toată dușmănia și ura și și-au dat mâna cu toți.

Azi inteligența română a abandonat acest principiu frumos. Azi fiecare își urmărește scopul său, — fiecare își caută numai interesul său material și nu se interesează de nimic.

Mai demult tinerimea universitară a avut o societate de lectură — cum are și cea din Viena, Cernăuți și Budapesta, dar a fost desființată — eu din vina tinerimii — de către guvernul ungar. — Și din momentul acesta inteligența din Cluj și-a ținut de cea mai sfântă datorie a sa de a ocroti tinerimea sub scutul Casinei române.

Aici în Casina română s'au adunat an de an inerii noștri, veniți la Universitate din cele patru părți ale țării. Aici sub scutul casinei române s'au constituit în comitete și subcomitete și formau an de an societăți literare, — organizau or-

Telefon nr. 467.

— KARDOS GYULA —

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárváros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate.

INFORMATIUNI.

ARAD, 7 Decembrie n. 1910.

— **Meetingul de aviațiune din București.** Ceterm în »Adevărul«: Luni a avut loc la aerodromul dela Chitila meetingul de aviațiune care urma să aibă loc Duminica trecută și care s'a amânat din cauza unui accident.

A asistat lume multă, deși ar fi asistat și mai multă, dacă mare parte din public n'ar fi fost reținut din cauza timpului prea friguros.

La tribune un public select alcătuit din membrii elitei capitalei. La orele 2 și jumătate sosește în automobil principele Ferdinand împreună cu principesa Maria, principele Carol și principesa Elisaveta.

Imediat apoi încep zborurile.

Cel dintâi pornește pilotul Molla pe un biplan Farman tip 1909. Deși vântul e destul de pronunțat, curajosul pilot își conduce cu multă siguranță aparatul, care în curând dispăre din ochii publicului, întorcându-se după 12 minute și 43 secunde.

Pornește apoi el Robert Catargi pe un biplan Wright. După ce aparatul se lansează în văzduh, dl. Catargi virează cu multă ușurință la dreapta, apoi face un frumos ocol la stânga și dispăre în curând în dosul unui boschet de arbori. Trec câteva minute fără ca aparatul să se zărească iar. Publicul începe să fie impacient. Nu cumva s'a întâmplat vre un accident? Un automobil trimis în exploatare, aduce în curând vestea că, motorul aparatului dlui Catargi oprindu-se brusc, d'ea s'a coborât în zbor planat pe câmpia de lângă drumul de fier, aterisându-se din fericire fără accident.

După un alt zbor de 3 minute al lui Molla, se anunță publicului că dela Cotroceni s'a telefonat că Vlaicu a plecat spre aerodrom.

Toate privirile se îndreaptă în direcția din care e așteptat aviatorul, care nu întârzie a se ivi la orizont.

Aeroplanul e la o înălțime de vreo 150 de metri și cu tot vântul țâricel, plutește cu o uimitoare siguranță.

În uralele zgomotoase ale publicului Vlaicu, înconjoară de câteva ori aerodromul, apoi aterisează.

Cel dintâi care felicită pe îndrăznețul aviator român e prințul Carol, care i stringe mâna cu căldură.

Prințul Șerban Cantacuzino, pe un biplan Farman, tip militar, execută un zbor frumos care durează 8 minute 30 secunde. Prințul Cantacuzino pilotează cu multă siguranță și la aterisare e viu felicitat de cei prezenți.

Vlaicu execută un al doilea zbor care stârnește admirația tuturor.

E uimitoare stăpânirea pe care a câștigat-o tânărul aviator asupra aparatului său, pe care-l conduce cu o mână de maestru, făcând virajuri splendide, urcând și coborând cu o repeziune nespusă. Când e în aer, monoplanul lui Vlaicu pare o pasăre care se joacă sglobie.

Au mai fost două zboruri executate de Molla cu pasageri: în primul zbor cu dl. Argnani, în al doilea cu dl. Câmpineanu-Cantemir. Meetingul s'a terminat la orele 5.

hestre, — formau coruri — țineau probe de călușer și alte jocuri naționale.

Și nu așa de mult — cam acum 7—8 ani, Casina română era în cel mai frumos loc al orașului lângă magistratul orașenesc, cu odăi mari către străzi, cu sală de lectură, de biliard, de cărți etc. Din balconul acestei casine să delecta adeseori inteligența împreună cu tinerimea la deosebite festivități — tot din balconul acestei casine am asistat și la desvâlirea statuei lui Matia Corvinul.

Pe vremea aceea tinerimea aranja cu sprijinul inteligenței din Cluj aproape toată săptămâna serate literare. Mergesu prin satele din jur, unde dădeau concerte și țineau prelegeri populare.

Martor ne este Măcășturul, — Feleacul, — Chiutțul, — Măcășul, — Apahida, și alte sate unde tot solidari și în bună înțelegere cu inteligența și fruntașii din Cluj, au ținut tot atâtea concerte și prelegeri populare.

Tot cu bună înțelegere s'a înființat pe vremea aceea și »Masa studenților academiei române«, unde s'au căpătuit mai întâi tinerii noștri alungați dela Mensa universității, pentru că nu vorbeau ungurește. Atunci s'a pus baza bibliotecii universitarilor. Atunci s'au aranjat concertele și baurile grandioase, la care alerga tot ce are în viața sa mai frumos și mai ales. Aici să înălțea românimea din Nordul Marmăției, vestul Ardealului și Sudul Bănătuului. Aceste petreceri ale tinerimii erau și locuri de întâlnire al veteranelor noștri, cari discutasu aici destinele neamului nostru.

Dar în curând armonia și buna înțelegere au dispărut și zilele frumoase au trecut. Inteligența s'a debitat în mai multe părți, și casina română a fost părăsită iar tinerimea rămânând fără azil și fără condusători s'a respirat. Elementele mai bune s'au căutat distracție în studii, — alții au căutat societăți străine, iar partea cea mai mare în lipsă de adăpost s'a înfundat prin birouri, cafenele și alte locuri obscure.

Asta e starea tinerilor noștri universitari — a conducătorilor din viitor și starea aceasta deplorabilă avem a o mulțami în mare parte inteligenței române din Cluj.

Acum de un an doi, au venit însă la universitate niște elemente mai bune, — cari s'au năzuit din responsuri să și caute vre-un adăpost și să reactivizeze »Casina Română«. Dar inteligența din Cluj — ocoare excepțional — nu i-a sprijinit. Atunci au făcut apel prin fol către toți Români de bine să se facă membri fondatori, pe viață — sau ajutători și să reînființeze »Casina Română din Cluj«. Apelul lor a și aflat ecou în inimile mai multor oameni de bine. Insuș poetul nostru Octavian Goga și-a luat pesna în mână și a scris un frumos articol în coloanele acestui ziar, luând în apărare tuma părăsită și dornică de un azil.

Tinerimea la rândul său a aranjat în 24 Decembrie un »Picnic« al cărui venit a fost destinat asemenea pentru fondul »Casinei«. Și ce credeți s'au mișcat Clujenii? Nu! — Dacă nu veniau oferițele din afară Picnicul se sfârșea cu un fiasco grozav. — Iți era mai mare dragul să vezi o ceată de 60—80 tineri, însuflețiți de ideea frumosă, de a și vedea »Casina« reactivată.

Și Clujenii, cari în trecut au fost la culmea chemării lor, au fost acum reprezentați numai prin trei familii și anume: familia Dr. Isacu, Ranta Buticasescu și Dr. Porușu.

Cu toate aceste tinerii noștri și au dat toată silința să ne simțim bine. Danțul și voia bună a fost până dimineața, când ne-am respirat care în cătră. Damaile cu amintirea plăcută că și-au petrecut foarte bine, tinerii însuflețiți de succesul începutului — iar noi cei mai bătrâni, cari am fost martori și la vremurile frumoase, ne-am depărtat reamintindu-ne cum a fost Clujul odată... și cum e acum!...

Închel cu dorința ca la primăvară să și vadă tinerimea noastră visul realizat și »Casina Română din Cluj« reactivată. Dr. G. R.

— **Sângeroase ciocniri cu bandele macedonene.** Se anunță din Salonic: O bandă de 20 de oameni a atacat lângă Jenidje o patrulă militară. Doi soldați au fost uciși; mai mulți au fost răniți. Banda a pierdut trei oameni. O altă bandă de 12 oameni a atacat o fermă de lângă Karafelia ucizând 4 țărani. Soldații, urmărind banda, au avut o luptă cu ea lângă Bondi. Sânt doi uciși și doi răniți.

— În districtul Djumajba'a a avut loc o ciocnire între jandarmi și o bandă bulgară care intrase pe teritoriul turc. Trei bulgari și un jandarm au fost uciși. Restul bandei a fugit în munți.

— **Legenda lui Orth reînvie iară.** Ziarele de dimineață din Belgia readuc iară la ordinea zilei legenda dispărutului arhiduce Johann. Se spune că arhiducele trăiește în America și e ministrul de război al unui stat din partea de miazăzi a continentului. Acum sub numele de baron Holt a sosit la Paris în tovarășia unui financiar englez și a unui negustor din Antwerpen pentru a face din încredințarea țării sale o comandă pentru armată.

Ofițerul belgian l-a întâlnit din întâmplare la Paris și din discuția ce a avut cu pretinsul american, a văzut că acesta cunoaște armata Austro-Ungară în toate amănunțile ei. Îndată l-a cuprins bănuiala și s'a pus să l'iscodească, dar baronul Holt a pariat cu istețime orice apucătură și l'rspundea foarte evasiv. Examinându-l cu deamănuntul ofițerul s'a convins că străinul seamănă foarte mult cu arhiducele Johann.

Când era pe deplina încredințat, că acest ministru de război nu poate fi altul, l-a întrebat cu dinadinsul, dar enigmaticul străin l-a răspuns:

— La această întrebare și-aș putea răspunde numai dacă s'ar deschide mormintele.

Ziarele din Belgia susțin cu siguranță că acest baron Holt nu e altul decât arhiducele Johann.

— **Banii de îngropare.** Chestia colectată pentru îngroparea lui Kossuth a luat cu totul o altă întorsătură. Eötvös s'a întors acasă și în fața insinuațiilor lui Kossuth fiul, care făgăduște să fi primit ceva din banii pomoniți, a declarat unui redactor dela un ziar de seară că de fapt banii s'au colectat, dar la aceștia el are o mare parte de contribuție, împreună cu contele Ká oyl. Despre suma contribuțiilor și numele contribuitorilor există un act deus la muzeul național din Budapesta. Iar Kossuth Ferencz și le foarte bine ce s'au făcut banii căci și el a luat din suma aceasta 27.000 de lire. Restul plăților s'a făcut numai contra chitanțe, cari se păstrează și azi.

Întreagă afacerea e înă numai o manoperă parte a lui Kossuth pentru a și ascunde mîcnea de suflet și matrapaziăcurile comise pe vremea când petrecea în Italia, parte a dușmanilor săi personali cari se bănuiesc a fi identici cu cei cari au servit ca martori în procesul Dieneș. Eötvös a declarat apoi, că va căuta actele referitoare la aceasta și în ziarele de mîne va lămuri pe deplin chestia.

— **Copii lui Tolstoi.** Uriașul cugetător dela Poiana își doarme somnul dreptilor de săptămâni întregi, dar abea s'a uscat țărina de pe mormântul lui și cei doi copii mai mari s'au și pus pe lucru ca să nimicească voința tatălui lor. După cât se anunță din Petersburg, amândoi au fost la ministrul Stolypin ca să i ceară intervenția pentru anularea testamentului rămas de tatăl lor. E interesant fenomenul că pe când acești doi copii vreau să nimicească cu orice preț testamentul, cealaltă parte a familiei dorește să-l execute întocmai, drept semn de pietate pentru marile defunct.

— **Prețul unui gram de radium.** Un ziar vienez spune, că Mr. Alton, directorul institutului englez de radium, negociază cu guvernul austriac cerându-i să vînda un dram de radium. Radiumul va fi cumpărat de nababul englez Sir Cassel, care spol îl va dărui institutului din Londra. Producerea unui dram de radium costă 360 mil de coroane. Guvernul austriac și a dat învoierea și fabricarea gramului de radium va fi pregătit în câteva săptămâni.

— **Recordul unei aviatore.** Eri după amiazi Darrca, fosta artistă de circ, a făcut un zbor pe câmpul Etampes din Paris și a bătut recordul de înălțime. În timp de 1 oră și 9 m cât

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dermat.,

Arad, viz-à-vis cu casa comitatului.

Rețeta Fiecher Edz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

stat în aer a parcurs o distanță de șasezeci kilometri. Intunecul serii a întrerupt frumoasele experiențe ale aviatorei Dutrien.

— **In amintirea lui Tolstoi.** Ni-se scrie din Sibiu: Duminică în 4 Decembrie n., la șezătoarea săptămânală a lojii Bunilor Templeri din Sibiu »Andrei Șaguna« Nr. 1, dl profesor Dr. Nic. Bălan a ținut o conferință plină de învățături instructive și folositoare despre marele geniu al omenirii, Leo Tolstoi. Dl Dr. Bălan în conferința D sale a redat icoana marelui scriitor din timpul aventurilor sale, decând intrase la universitate până în ultimele clipe ale vieții acestui bărbat, care nici în fizic, nici în artă și în general în nimic nu și-a putut găsi adevărata ferocitate decât în *credință*. Conferința dl prof. Dr. Bălan a fost ascultată cu pietate și atenție de publicul asistent. Câteva declamări și câteva citiri din Tolstoi încheie acest prinos adus de de loja »Andrei Șaguna« memoriei acestui stăpân al gândirii, acest nobileț fără cu figura de apostol din Iasnaja Poliana.

La această șezătoare a luat parte și dl Dr. Onisifor Ghișu, ca referent școlar, care se interesează de aproape de organizația Ordinului Bunilor Templeri.

— **Necrolog** Primim următorul anunț funerar: Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință rudeniilor și cunoscuților încetarea din viață a mult iubitei noastre soră, cumnată și mătușă *Rozina Tobias*, care s'a întâmplat Vineri în 2 Decembrie a. c. la 7 ore seara în etate de 44 ani după un morbo greu, împărțită fiind cu sf. taină. Rămășițele pământești s'au așezat spre odihnă eternă Duminică în 4 Decembrie la 3 ore d a în cimitirul gr.-or. din loc. Odihnească în pace. *H-Dobra*, la 3 Decembrie 1910. Eugenia Crețu n. Tobias, Otilia Ognean n. Tobias, Octavian, Hortenzia Tobias, surori și frate. Iosif Ognean, Vilma Tobias n. Carnea, cumnat și cumnată. Silvia, Victor Ancean, Mărioara, Ionel, Liviu Crețiu, Aurora, Roma, Mărioara, Otilia Ognean, Dionisiu, Irina, Titus, Gabriela și Cornel Tobias, nepoți și nepoate.

— **Uragan** pusăilor. Din Petersburg vine știrea, că douăzeci de trenuri ale căii ferate transcaspice au fost ajunse de un uragan îngrozitor, care le-a răsturnat pe șine și-acum împiedică total circulația. Multe trenuri personale nu pot să pornească tot din cauza uraganului. Pasagerii flămânzesc Aproape de calea ferată Taskend o sută de Chirghizi, cinci sute de cai și alte animale au înghețat de frig. În oraș frigul e de 35° R; în multe locuri a căzut zăpadă roșetică.

— **Averea «cercșitorului».** Din Timișoara ni se scrie: În săptămâna trecută a murit aici cercșitorul Thomas Pelcz. Pelcz trăia sărăcăcios, retras într-o odăiță mică și scundă din suburbial lozefin. El nu avea pe nimeni pe lângă el, căci toți ai lui îi muriseră de mult. După moartea lui Pelcz autoritățile au venit la locuința lui și într-o ladă veche au găsit mai multe libele de depunere despre aproape 17 mil de coroane precum și 2710 coroane în bani gata.

— **Estetica orașelor mari.** În consiliul comunal al Parisului dl Emile Massard a protestat cu energie contra construcției uriașe or clădiri, cărora Francezii le spun «grat-te-ciel». Și în protesta d-sale dl Massard a arătat că nu se respectă deciziunile administrative cu privire la înălțimea clădirilor, având în vedere aspectul general al Capitalei.

Bine înțeles că cel vizat, prefectul Senel, dl Selves, a protestat la rândul contra afirmațiilor dl Massard, susținând că d sa veghează la respectarea ordonanțelor administrative.

Cazul acesta ne reamintește unele dispozițiuni și regulamente privitoare la construcțiile ce se fac în București. Unde se respectă proporția între înălțimea clădirilor și lățimea stradelor?

Ba, acum câțiva timp, chiar prefectura poliției, îndrăznea să impune respectul ordonanțelor și re-

gulamentelor comunale muritorilor, nu voia să respecte dispoziția care prevede retragerea din linia actuală cu 6 metri a noilor clădiri ce se va construi pe calea Victoriei: în vederea lărgirii acestei prea importante străzi de o îngustime orientală.

— **Producția diamantului în Africa sudică.** Soldul veniturilor protectoratelor germane din Africa de Sud atinge cifra de 40 de milioane lei, care va trebui lichidată în curând. Veniturile acestor teritorii au crescut cu aproape zece milioane lei, din această sumă revine un spor de cinci milioane diamantelor din Africa de Sud.

Din acest punct de vedere budgetul Africii de Sud, germană, prezintă oarecare interes.

Taxele vamale sânt evaluate la 11 milioane mărci, față de cele 7.3 milioane din anul trecut. Din această sumă se prevede o taxă de export pentru diamante, în cifră de 7.9 milioane mărci.

Cantitatea de diamante ce se prevede a fi descoperită în cursul anului viitor a fost apreciată la 900 mii carate, din care 5 la sută se cuvine regiilor, așa că socotindu-se 28 mărci caracterul, câștigul net va fi de 23.9 milioane mărci.

Din această sumă trebuie scăzut 33 la sută taxa vamală, care procent dă tocmai suma de 7.3 milioane mărci.

Veniturile minelor au fost apreciate la 2.6 milioane mărci, față de cele 1.7 milioane din anul trecut. Aceste sume se desfac precum urmează: 1.0 milioane mărci ca 15 la sută din venitul net al societății pe acții pentru exploatarea diamantului, al cărui exercițiu viitor va fi numai de 9 luni, de oarece dată fiind îndepărtarea ei de Berlin, și-a schimbat anul financiar dela 1 Aprilie la 1 Ianuarie; 798 mil mărci trec societății germane de sondaj; 399 mil mărci, 5 la sută din valoarea diamantelor, bani datorati regiilor statului.

— **Losurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** Se știe, că Reuniunea Femeilor Române din Arad aranjază, pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete, o loterie de obiecte, a cărei tragere va fi în primăvară. O miie de obiecte de preț, în mare parte lucruri de mână țărănești, dar și alte obiecte de de valoare vor forma câștigurile.

Comitetul Reuniunii azi a pus în vânzare lozurile.

S'au depus lozuri la »Librăria »Tribunei«, la »Librăria Dieckman«, la institutul »Victoria«, la școala de fete din strada Deák-Ferencz precum și la toate Doamnele din comitat.

Comitetul Reuniunii, apelează la toți, cărora le zace la inimă chestia școlii de fete din Arad să cumpere și să facă propagandă pentru desfacerea lozurilor, cari pe lângă mângăierea de-a fi făcut o jertfă pentru un scop atât de nobil, oferă și șansele unor câștiguri frumoase și de valoare.

Prețul unui loz 1 cor.

x Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efectueze la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articli în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

ECONOMIE.

Cea mai națională tovarășie.

Cu multă bucurie și îndestulare am citit în Nrul 249 al »Tribunei« articolul dlui V. C. Osvadă: »Cea mai națională tovarășie«, neînsemnat la părere și ferit în coloana »Economie«, dară de o importanță foarte mare, aș putea zice chiar vitală. Căci dacă ne gândim de-o parte la sărăcia cea mare a țaranului nostru, cu deosebire din unele părți ale Ardealului și la vremea lungă a iernii care tace și trece neaducându-i nici un folos real, trebuie să înțelegem odată că așa nu mai merge ci să facem ceva pentru înlăturarea acestor rele.

De fapt însă nu facem nimica, ori aproape nimica, și poporul nostru rămâne tot așa de primitiv în toate datinele și împrejurările sale de viață dupăcum era înainte cu 30—40 de ani, iară în privința materială neasemănat mai rău. Bărbații încă mai câștigă iarna în unele părți, în cele muntoase mai cu seamă, dară femeile nimica, deși și ele ar trebui să câștige catusi de cât, mai cu seamă făcând parte dintr'un neam atât de calic ca cel românesc.

Socotind aceste împrejurări, cred că dintre propunerile ce s'au făcut în acest an la noi, afară de aceea a dlui Tăslăuanu de a se împărți broșuri poporului în schimbul taxei de membru extraordinar al Asociațiunii, — slavă Dlui realizată, acum — nici una nu e așa bună ca aceea de a pune temelie unei mari și puternice tovarășii pentru producțiunea și valorizarea țesăturilor și cusăturilor românești făcută de V. Osvadă și părerea mea e, că această propunere ar merita să ocupe fața dințaiu a tuturor ziarelor noastre și să se și realizeze în anul ce bate la ușă.

Motivele de a înființa o astfel de tovarășie sânt atât de puternice încât eu cred că doamnele române vor face tot ce se poate pentruca să o vedem în deplină activitate, să vedem adecă o centrală puternică cu legături în toată lumea cultă pe unde se știe ceva despre țesăturile și cusăturile românești. Aceasta centrală să aibă sucursale în fiecare centru românesc iar sufletul și subsucursale lor să fie preutesele resp. dascălițele noastre din fiecare sat.

Ar fi chiar timpul suprem ca să se înființeze odată o astfel de tovarășie, căci dacă nu vom face-o noi, vor înjgheba-o Ungurii, cari se vede, mai bine înțeleg valoarea artistică a acestor lucruri de mână românești.

Intr'un sat fruntaș din jurul Reghinului — aparținător acelu *brav* comitat despre care sună primartico'ul »Tribunei« din Nr. 249 — în *Hodac* femeile noastre sunt vestite de măiestre într-ale lucrului de mână; un învățator ungar, agent al unei tovarășii ca cele pomenite de dl Osvadă din *Jebel* și *Kalotaszeg*, observându-c aceasta s'a dat pe lângă conducătorii poporului de acolo și făgăduind poporului un venit frumușel a stors dela această promisiunea de a lucra pe seama tovarășiei patriotice. Inzadar

Gulere
și
Manopete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hanyadi

am făcut atent pe preotul că și noi avem astfel de tovarășii și că ar fi bine să le ceară sfatul. Se vede că n'a încercat, și că femeile noastre de acolo măresc fala și de altcum prea mare a poporului maghiar. Iată un caz! Și câte n'or mai fi de aceste?! L'am adus drept dovadă necesității unei tovarășii de acest fel deoparte, iar de alta pentruca să atrag atenția celor competenți asupra lucrului.

Mi-ar plăcea să se întipărească în memoria fiecărui român motivele grave ce ne îndeamnă la înființarea unei astfel de tovarășii, și anume:

1. »Am ținea viuă dragostea femeii române pentru portul și lucrul măiestru al mânărilor sale« și astfel ar deveni de prisos conferențele prea generale despre păstrarea portului național.

2. »Am da în mâna femeii române un nou și bogat izvor de câștig«, un pas înainte și acesta spre bunăstare materială și,

3. »Mai pe sus de toate am avea înșiruite în lupta pentru afirmarea națională și femeia română de pietuirea, până la cea din urmă colibă«, un imbold și pentru bărbați, și o garanță de alipire a poporului de frunțașii săi.

S'auzim de bine!

Minor.

Grânele României și ale Ungariei.

O polemică de domeniul economic cu privire la calitatea grânelor noastre, față de grânele ungurești, a început în presa politică și economică. Această discuțiune provine din cauză dl Dr. Zaharia, prin analizele chimice ce a făcut la mai multe probe de grâu dela noi din România arată ca grânele noastre sînt superioare celor ungurești. La această afirmațiune, deși adevărată în toată puterea cuvântului, dl Dr. Kossutany, directorul institutului chimic din Budapesta, a răspuns printr'o conferință ținută zilele trecute la Uniunea agricultorilor din Budapesta.

Agricultorii unguri încântați de cele spuse de numitul doctor, au hotărît ca această conferință să fie publicată în limba germană, engleză și franceză. Ori în ce limbă străină va fi publicată această conferință, adevărul că grânele noastre sînt superioare celor ungurești, nu va putea fi răsturnat. Ca dovadă avem congresul morarilor dela Bruxelles din 1886, ca și congresul morarilor, oameni speciali în materie de grâne, la care au luat parte și mulți agronomi, ținut la Paris la 1900 cu ocazia expoziției generale.

La acest congres se știe că au luat parte morarii din toate continentele, cari prin procesul lor verbal, au afirmat, odată pentru totdeauna, că grânele noastre sînt superioare grânelor străine, deoarece glutenul din grânele noastre, care formează partea hrănitore din bobul de grâu, este natural; fiindcă la noi nu se întrebuițează îngrășăminte la îngrășarea pământului după cum se întrebuițează în străinătate, de unde se și explică că glutenul din grânele streine, se datorește îngrășămintelor și deci este de natură artificială.

Congresul morarilor dela Paris, a dat și o lovitură puternică scrisoarei d-lui Krapp, pe atunci șeful despărțământului comercial de pe lângă ambasada Austro Ungară din Londra, care scrisoare e publicată în ziarul «Times» prin luna Martie 1889. Din a-

ceastă scrisoare vom reproduce numai rândurile din urmă:

»Prin urmare, conform cu instrucțiunile primite dela ministerul de externe imperial și regal din Viena, sînt autorizat a face cunoscut că produsele ungare când nu sînt trimise în străinătate pe uscat, ele sînt în genere încărcate la Fiume sau Triest și foarte puține expediate prin porturile române.»

Vecinii noștri cred că noi am uitat scrisoarea d-lui Krapp, ca și hotărârile morarilor dela congresul din Paris 1900.

Hotărîrea acestui congres nu o va putea nimici conferința dlui Dr. Kossutany, chiar dacă s'ar publica în toate limbile ce se vorbesc în lume. Grânele noastre vor rămâne superioare, au fost și vor fi superioare grânelor ungurești și vor deveni și mai superioare când agricultorii noștri cei mari ca și cei mici, vor face o agricultură mai sistematică conform cu progresul învățămîntului agricol, care a început a prinde rădăcini din ce în ce mai mult în țara noastră printre micii agricultori.

»Albina«.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății.

Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor.

à 14 Cor.

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIORBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare.

à 3-50 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a.

à 150 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Maxim Gorki:

Mama. Roman.

à 2-50 Cor.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste.

à 50 fil.

Dr. F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

à 1— Cor.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Pentru limbă. Câteva spicuiuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil porto.

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane intrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil porto.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1-40 Cor. plus porto 72 fil. Călindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea ilustrată“ à 1-50 (20 fileri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil (10 fil. porto.)

„Posnașul“ Călindar umoristic ilustrat à 60 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Săteanului à 30 fil (5 fil. porto).

„Amicul Săteanului“ à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrilice à 50 fil. (5 fileri porto).

Calendar de părete (black) à 1 cor. + 20 fil. porto.

Poșta Administrației.

Avizul Iosnetic, Cămpeni. Am primit 14 cor. bonamentul până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Gheorghe.

„Tribuna“ Institut geografic, Nichte și con.

Ústředná banka ucastinny spolok

Budapesta, V., Sas-utca 24

care lucră sub patronajul Ústředni banka ceskych sporitelen din Praga, deschide concurs la postul de

corespondent român

rămas vacant. Dela recurenți, afară de limba română se recere, a știu atât în scris cât și în cetit limba maghiară. Cei cu praxă vor fi preferiți. Ofertele sunt a se înainta direcțiunei, pe adresa de mai sus. Postul e de a se ocupa imediat după acceptare.

Credit pe ipotecă, pe cambiază

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 276.

Caut un candidat de avocat

român cu praxă. Postul e de a se ocupa în 1 Ianuarie 1911.

Dr. Iustin Pop,
advocat în Déva.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III 19.

MAGAZIN DE MOBILE Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu - N.-szen, Elisabetg. 20.

Primește orice lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Prima băcănie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu
= ș'a transmutat =
prăvălia de coloniale
și delicatese

în edificiul „Bazar”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909 14 Noemvrie.	ACTIV	1910. 6 Noemvrie. 18 Noemvrie.
137051513	97281513 Rezerva metalică Aur	121381336
302118	39770000 " Trate Aur	50843000
87394993	Argint și diverse monete	441567
34841558	Portofoliu Român și Străin	130748570
11999909	*) Impr. pe ef. publice	16751500
15011901	" " " " In cont cor.	14998525
3146621	Efectele Capital. Social	11999862
5982508	Efectele fondului de rezervă	14644896
706785	" " " amortizarea imob. și material	3044621
820980	Imobile	6002088
111444790	Mobilier și Mașini de Imprimerie	719300
32637856	Cheltueli de Administrațiune	766229
54139972	Deposite libere	109826800
495481504	" " & provisoriu	—
12000000	Conturi de valori	27061740
26995066	Conturi diverse, Sold.	45827942
4052272		555353442
309635150		53875479
2237648		
1817074		
111444790		
—		
27299504		
495481504		
	PASIV	
	Capital	12000000
	Fond de rezervă	28682744
	Fondul amortizării imobilelor și material	4300540
	Bilete de Bancă în circulațiune	368349720
	Profituri și pierderi	2341543
	Dobânzi și beneficii diverse	1800667
	Deposite de retras	109826800
	" " & provisoriu	—
	Conturi diverse, sold	28051428
		553875470
		555353442

Scomptul 5%, *) Dobânda 5 1/2%.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatură rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

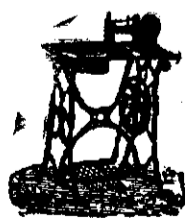
SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,
pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier săurit.

Atelier de instalare:
Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de orice sistem — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier săurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

M. Schromm mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mănuțe și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 101209. 3 Noiembrie 1910.

Publicațiune.

A 43-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1889, împrumutul extern de Lei 50,000,000 se va efectua în ziua de 2/15 Decembrie 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru valoare nominală de Lei 487.500 în proporția următoare:

49 titluri de câte 5.000 Lei	245.000
194 » » » 1.000 »	194.000
97 » » » 500 »	4.500

340 titluri pentru o valoare nominală de Lei 487.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Prima
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

DR ALEXICI VLADIMIR

SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

ARANJATE FOARTE MODERN.

PANCIOVA. PANCISOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,

în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Din gură 'n gură merge vestea bucură de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugoj** Strada - Bisericii

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

Inmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindentivă părinții!

Surprindentivă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai

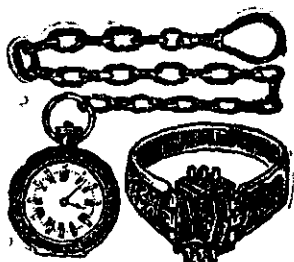
Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Re numele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse!

Expediere de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimite.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umbliă precis.
Ciasornice foarte bune pentru călătorii.
Ciasornice elegante p. tineri.
Ciasornice frumoase, pentru dame.
Cias. deșteptătoare de buzunar în

tocuri de aur, argint, metal și oțel.
Cercei cu bilban'e și diamant și inele.
Cercei de aur, inele, brațete, broșete, lanțuri de grumaz și pentru oro'oage, amulete.
Tofelul de giuvaere de argint.
Ochelari foarte buni.

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
Garantă deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermanns'adt, Reispargasse No 7.

Recomanda magaz. nui său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(ot. soare și ploale)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

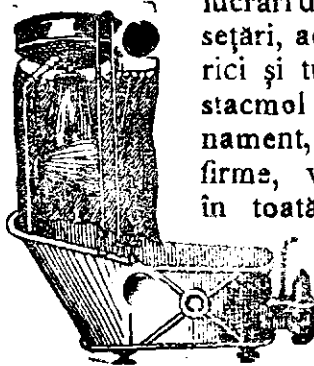
Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferenczi din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc: neexcepționabil și cu prețuri moderate ghetă americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghetă orthopedice conform ordinelor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobote) pentru vânzatori și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea unei ghetă folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincă stimă:

PAROCZY MÁTYÁS, pantofar.

Saska Sándor tinichigiu
Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri,

lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

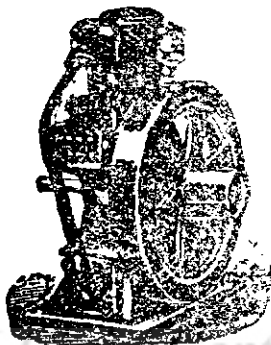
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește totfelul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierată. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fișile magnetice. Ușori. Material de condensare. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Prima atelier ardelenă aranjată ca putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyseben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.

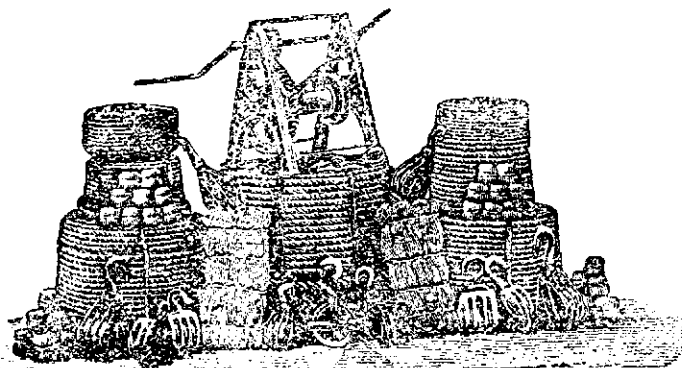
Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Totfelul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, străie crude și impermeabile. Funării pentru economi: șireazguri, căpeșire, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de trierată, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăn atârnat.

Adresa telegrafică: Lázár közigyás

Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142.

Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipațiunile se plătesc de întabulare, convertez datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

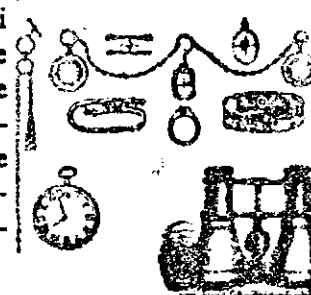
(Lângă filiala Poștei.)

Prisărire pe lângă onorariile acuzitorilor de afaceri abili și demni în încredere.

— Cel mai mare magazin de juvaerice și ceasornice. —

Tamás István ciasnornicar, giuaergiu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi - (lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, ciasnornice de buzunar, fabricație din Svițera, ca renumitele ciasnornice Omega și pendulele și deșteptătoare Becht. ochelari, articole optice, etc. pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințios. Toate comanda sunt a se adresa cu încredere la firma de sus.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR ÎN 1888 ȘI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig aceasta și celui din Oradea-Mare.

Țin în depozit

armele de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în țevă, revolvere, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca unicul un bălat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

În magazinul de
mașini de cusut
și
biciclete
a lui

Kalmár Mihály

Cluj-Kolozsvár, Czertórb-u. 56.
se pot cumpăra orice mașini de
cusut pentru gospodărie și indu-
strie, deasemenea biciclete de plu-
echipate, plă-
tinu lunar, în
rate avanta-
gioase.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Uni6-u. 12. etajul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavin-Creed și Drecol și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor **Wonka János**

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Înainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință **foc**
pentru

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-
restrăul propriu circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér
No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de
aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China,
astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută foarte artistic
tot-felu: de obiecte în această branșă, ceasornice și se reparaază
și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negătător și industriaș e: **Promptitu-
dine, ieftinătate și încredere.**

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința pre-
țurilor cât și a executării de obiecte să conving on. public.

Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
ceasornicar și bijutier.

Piața Andrassy 20.

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —

în Nagyszeben — Hermanstadt
— Jungenwald strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de
cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnăței de
hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă etc. Slănină
albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vînză orii primesc rabat.
Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la
expediția cu poșta cât și cu trenul.